

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Допускається до захисту
завідувач кафедри обліку і оподаткування

 доцент С.М. Хомовий
підпис, вчене звання, ініціали, прізвище
«31» жовтня 2024 року

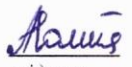
КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

**ОРГАНІЗАЦІЯ І ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ
ВИТРАТ НА ВИРОБНИТЦВО І КАЛЬКУЛЮВАННЯ СОБІВАРТОСТІ
ПРОДУКЦІЇ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ**
(за матеріалами Гайсинського цукрового заводу (ПК «Зоря Поділля»),
м. Гайсин, Вінницька обл.)

Виконала: Фонякова Наталія Вікторівна

підпис

Керівник: доцент Томілова-Яремчук Надія Олександрівна

підпис

Рецензент: доцент Непочатенко Андрій Вікторович

підпис

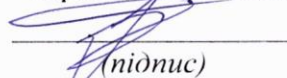
Я, Фонякова Наталія Вікторівна, засвідчую, що кваліфікаційну роботу магістра виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Затверджую

гарант ОПП «Облік і оподаткування»

 професор І.В. Свиноус
(підпис)

« 4 » листопада 2023 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу магістра

Фоняковій Наталії Вікторівни

Тема: «Організація і шляхи вдосконалення обліку та аналізу витрат на виробництво і калькулювання собівартості продукції в управлінні підприємством (за матеріалами Гайсинського цукрового заводу (ПК «Зоря Поділля»), м. Гайсин, Вінницька обл.)»

Перелік питань, що розробляються в роботі: дослідження теоретико-методичних аспектів обліку та аналізу витрат на виробництво і калькулювання собівартості продукції в управлінні підприємством; організаційно-економічна характеристика Гайсинського цукрового заводу (ПК «Зоря Поділля»); проведення оцінки та надання пропозицій щодо напрямів вдосконалення обліку та аналізу витрат на виробництво і калькулювання собівартості продукції в управлінні Гайсинського цукрового заводу (ПК «Зоря Поділля»).

Вихідні дані: фундаментальні положення економічної науки, сучасна наукова література, наукові статті, інтернет джерела, звітність Гайсинського цукрового заводу (ПК «Зоря Поділля»)

Календарний план виконання роботи

Етап виконання	Період виконання	Відмітка про виконання
Огляд літератури	листопад-січень 2024	виконано
Теоретико-методична частина	лютий-квітень 2024	виконано
Аналітична частина	травень-червень 2024	виконано
Рекомендаційна частина	липень-серпень 2024	виконано
Оформлення роботи	вересень 2024	виконано
Перевірка на плагіат	жовтень 2024	виконано
Попередній розгляд на кафедрі	жовтень 2024	виконано
Подання на рецензування	листопад 2024	виконано

Керівник

Н.О. Томілова-Яремчук

Здобувач

Н.В. Фонякова

Дата отримання завдання «4» листопада 2023 року

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційна робота магістра: 89 сторінок, 8 рисунків, 13 таблиць, 12 додатків, 63 літературних джерела.

Ключові слова:

ВИТРАТИ НА ВИРОБНИЦТВО, КАЛЬКУЛЮВАННЯ СОБІВАРТОСТІ, ОБЛІК, АНАЛІЗ, УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи обрано Гайсинський цукровий завод (ПК «Зоря Поділля»).

Предметом дослідження є комплекс теоретичних, методичних, організаційних і практичних аспектів обліку витрат на виробництво і калькулювання собівартості продукції.

Метою дослідження є аналіз теоретичних та методологічних особливості обліку витрат на виробництво, визначення основних аспектів формування собівартості продукції, а також систематизація питань щодо вдосконалення організації обліку витрат на виробництво.

У процесі дослідження використовуються загальнонаукові та спеціальні методи і прийоми, зокрема: монографічний метод, графічний метод, економіко – статистичні методи, метод бухгалтерського обліку та методи емпіричного дослідження: спостереження, аналогії, опису, порівняння, узагальнення.

В першому розділі охарактеризовано економічний зміст витрат виробництва та калькулювання собівартості продукції, визначено методичний інструментарій та проаналізовано нормативно-довідковий супровід обліку та аналізу витрат на виробництво і калькулювання собівартості продукції.

У дослідницькому розділі даної роботи наведено характеристики досліджуваного підприємства за такими ознаками, як організаційна форма, профіль та види господарської діяльності, форма власності. Вивчено порядок здійснення обліку та аналізу витрат на виробництво і калькулювання собівартості продукції в Гайсинському цукровому заводі (ПК «Зоря Поділля»).

Наукова новизна одержаних результатів полягає у підтвердженні теоретичних положень та викладі практичних рекомендацій щодо вдосконалення організаційно - методичного забезпечення обліку витрат на виробництво і калькулювання собівартості продукції, що дозволяє отримувати повну, достовірну та своєчасну інформацію про фінансовий стан підприємства у фінансовій звітності відповідно до вигод, отриманих від оптимізації витрат.

Обґрунтовані та сформульовані положення та рекомендації можуть бути основою для розв'язання практичних проблем обліку, аудиту та аналізу адміністративних витрат.

ANNOTATION

Master's thesis: 89 pages, 8 figures, 13 tables, 12 appendices, 63 literary sources.

Keywords:

PRODUCTION COSTS, COST CALCULATION, ACCOUNTING, ANALYSIS, COST MANAGEMENT

The object of the research of the qualification work was chosen as the Haysinsky sugar factory (PK «Zorya Podillya»).

The subject of the study is a complex of theoretical, methodological, organizational and practical aspects of accounting for production costs and calculating the cost of production.

The purpose of the study is the analysis of theoretical and methodological features of accounting for production costs, the determination of the main aspects of the formation of the cost of production, as well as the systematization of issues related to the improvement of the organization of accounting for production costs.

In the research process, general scientific and special methods and techniques are used, in particular: monographic method, graphic method, economic-statistical methods, accounting method and methods of empirical research: observation, analogy, description, comparison, generalization.

In the first chapter, the economic content of production costs and product costing is characterized, the methodological toolkit is defined, and the regulatory and reference support for accounting and analysis of production costs and product costing is analyzed.

In the research section of this work, the characteristics of the researched enterprise are given according to such features as organizational form, profile and types of economic activity, form of ownership. The procedure for recording and analyzing production costs and calculating the cost of production at the Haysyn Sugar Factory (PC «Zorya Podillia») has been studied.

The scientific novelty of the obtained results consists in the confirmation of theoretical provisions and the presentation of practical recommendations regarding the improvement of the organizational and methodical support for the accounting of production costs and the calculation of the cost of production, which allows you to receive complete, reliable and timely information about the financial state of the enterprise in the financial statements according to the benefits obtained from cost optimization.

Reasoned and formulated provisions and recommendations can be the basis for solving practical problems of accounting, auditing and analysis of administrative costs.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ВИТРАТ НА ВИРОБНИЦТВО І КАЛЬКУЛЮВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ	6
1.1 Економічний зміст витрат виробництва та калькулювання собівартості продукції	6
1.2. Методичний інструментарій обліку та аналізу витрат на виробництво і калькулювання собівартості продукції	14
1.3. Нормативно-довідковий супровід обліку та аналізу витрат на виробництво і калькулювання собівартості продукції	19
Висновки до Розділу 1	24
РОЗДІЛ 2 ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ВИТРАТ НА ВИРОБНИЦТВО І КАЛЬКУЛЮВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ В УПРАВЛІННІ Гайсинського цукрового заводу (ПК «Зоря Поділля»)	25
2.1. Загальна організаційно-економічна характеристика Гайсинського цукрового заводу (ПК «Зоря Поділля»)	25
2.2. Організація обліку і документування витрат на виробництво і калькулювання собівартості продукції	30
2.3 Аналіз витрат на виробництво і калькулювання собівартості продукції	33
Висновки до Розділу 2	40
РОЗДІЛ 3 НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ВИТРАТ НА ВИРОБНИЦТВО І КАЛЬКУЛЮВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ В УПРАВЛІННІ Гайсинського цукрового заводу (ПК «Зоря Поділля»)	41
3.1. Розробка облікової політики у частині виробничого обліку витрат та калькулювання собівартості продукції	41
3.2. Напрями зменшення витрат та відновлення прибуткової діяльності	47
3.3. Шляхи вдосконалення обліку та аналізу витрат на виробництво і калькулювання собівартості продукції в умовах цифровізації підприємства	52
Висновки до Розділу 3	55
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	56
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	59
ДОДАТКИ	65

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Апчерч А. Управлінський облік: принципи і практика : Фінанси і статистика, 2018. 952 с.
2. Атамас П.Й. Управлінський облік : навчальний посібник : ЦУЛ, 2018. 440с.
3. Байдик О. Нормативний метод обліку витрат на виробництво продукції. Баланс. 2018. №7. С.50-62.
4. Басманов І.А. Калькулювання собівартості виробничої продукції : Фінанси і статистика, 2018. 296 с.
5. Безрук П.С. Облік та калькулювання собівартості продукції : Фінанси, 2019. 320 с.
6. Бойчик І.М. Економіка підприємства : навчальний посібник. Фінанси і статистика, 2019. 330 с.
7. Бородкін О. Внутрішньогосподарський (управлінський) облік: концепція і організація. Бухгалтерський облік і аудит. 2019. №2. С.45-53.
8. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник. Житомир : Рута, 2021. 756 с.
9. Бутинець Ф.Ф., Горецька Л.Л. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах : навчальний посібник. Житомир : ПП «Рута», 2022. 544 с.
10. Бутинець Ф.Ф., Малюга Н.М. Чижевська Л.В. Бухгалтерський управлінський облік : навчальний посібник. Житомир : ПП «Рута», 2021. 480 с.
11. Бухгалтерський облік в Україні / за ред. Р.В. Хом'яка. Львів : Інтеллект-Захід, 2018. 820 с.
12. Бухгалтерський облік формування витрат на виробництво і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг). Все про бухгалтерський облік. 2019. №91. С.23-26.

13. Войтенко Т. Усе про облік витрат на виробничому підприємстві. Харків : Фактор, 2019. 266 с.
14. Гарасим П.М., Давидович І.Є., Хомин П.Я. Управлінський облік на підприємстві (методика ведення) : монографія. Тернопіль : Економічна дімка, 2019. 270 с.
15. Гнилицька В. Підходи до калькулювання собівартості продукції відповідно до НП(С)БО. Регіональні перспективи. 2020. №2-3.
16. Голов С.Ф. Управлінський облік : підручник. Київ : Лібра, 2019. 704 с.
17. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. Дата оновлення: 08.10.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>. (дата звернення: 01.11.2023).
18. Давидович І.Є. Управління витратами : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 320 с.
19. Додовенко Н.С., Додовенко Н.С., Сухина Л.Д. Класифікація витрат як інформаційне джерело формування собівартості промислової організації. Актуальні проблеми економіки. 2020. № 12. С.168-177.
20. Домбровський В.М. Управлінський облік : навчальний посібник. Київ : КНЕУ, 2018. 278 с.
21. Друри К. Управлінський та виробничий облік : Юнити-Дана, 2020. С.1423.
22. Економічний аналіз / М.А. Болюх та ін. ; за ред. Акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка. Київ: КНЕУ, 2021. 556 с.
23. Економічний аналіз : навч. посібник / М.А. Болюх та ін. ; за ред. Акад. АНУ, М.Г. Чумаченка. Київ : КНЕУ, 2019. 556 с.
24. Загородній А.Г. Бухгалтерський облік : Основи теорії та практики : підручник. Київ : Знання, 2017. 422 с.
25. Загородній А.Г., Патрин Г.О. Управлінський облік : навчальний посібник. Київ : Знання, 2018. 302 с.

26. Зниження витрат: фактори та мотивації. Теоретико-методологічні та практичні аспекти розвитку економіки України: Тези доп. Всеукр. Наук.-практ. Конф. 23- 24 лист.2019 р. Т.: Тернограф, 2019. 39-42 с.
27. Івашкевич В.Б. Проблеми обліку і калькулювання собівартості продукції : Фінанси, 2019. 159 с.
28. Інформаційні системи бухгалтерського обліку / за ред. Проф. Ф.Ф. Бутинець. Житомир : ПП «Рута», 2022. С.544.
29. Каменська Т. Калькулювання собівартості різними методами. Баланс. 2019. №22. С 39-43.
30. Карпенко О.В. Управлінський облік: методика викладання у вищій школі : Центр учбової літератури, 2019. 244 с.
31. Карпенко О.В. Управлінський облік: організація, методологія, методика викладання : монографія. Полтава : РВЦ ПУСКУ, 2019. 341 с.
32. Карпенко О.В., Соболев Г.О. Неповна собівартість: теорія і практика обліку, аналізу, контролю : монографія. Полтава : РВВ ПУЕТ, 2019. 241 с.
33. Керимов В. Є. Управлінський облік : посібник : Видавничко-книготорговий центр «Маркетинг», 2020. 268 с.
34. Корольова О.І. Облік витрат виробництва: проблеми та перспективи розвитку : Економіка та управління на транспорті, 2019, 79-90 с.
35. Краєва Я.В. Методи обліку виробничих витрат і калькулювання собівартості продукції. Держава та регіони. Серія «Економіка та підприємство». 2019. №5 С.168-171.
36. Ленів В.С. Управлінський облік : навчальний посібник. Київ : Знання-Прес, 2019. 317 с.
37. Лишиленко О.В. Бухгалтерський управлінський облік : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2020. 254 с.

38. Міценко Н.Г., Мизгала С.В. Собівартість як економічна категорія та її місце серед витрат підприємства. Науковий вісник НЛТУ України. 2019. №19(4). С.129-132.

39. Мордвінцева Т.В., Тарасенко А.О. Методи обліку витрат та методи калькулювання: їх взаємозв'язок та різниця. Український науково-виробничий журнал. Сталий розвиток економіки. Облік, аналіз і аудит. 2019. Випуск 4. С.195-199.

40. Нападовська Л.В. Управлінський облік : підручник. Київ : Книга, 2019. 544 с.

41. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. Дата оновлення: 17.02.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>. (дата звернення: 01.03.2024).

42. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318. Дата оновлення: 03.11.2020. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00> (дата звернення: 01.03.2024).

43. Ніпорко Н.І. Поняття системи та методів обліку витрат і калькулювання собівартості. Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова. 2019. Т.19. Вип. 5-6. С.130-133.

44. Олійник О.В., Бойко С.В. Проблеми співвідношення і класифікації «методів обліку витрат» і «методів калькулювання». Вісник ЖДТУ. Економічні науки. 2018. №3. С.158-168.

45. Онищенко О.В., Куренна О.О., Крикуненко А.С. Методи обліку витрат та калькулювання собівартості продукції: вітчизняний та зарубіжний досвід. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2021. №34. С.153-157.

46. Основа обліку та калькулювання собівартості виробничої продукції / І.А. Басманов та ін. ; за ред. В.А. Новака. : Фінанси, 2021. 167 с.
47. Панасюк В.М. Витрати виробництва: управлінський аспект. Тернопіль: Астон, 2019. 287 с.
48. Панасюк В.М., Підлужна Н.М. Удосконалення системи обліку, як інструменту управління собівартості продукції. Економіка: проблеми теорії і практики. Збірник наукових праць. Вип. 163. 2020. С.121-134.
49. Панасюк В.М., Ярошук С.В., Бобрівець С.В. Класифікація форм і методів обліку та розрахунку витрат виробництва (вітчизняний і зарубіжний досвід) науковий журнал 4. Вісник Технологічного університету «Поділля». №4. 2019. С.242-249.
50. Податковий кодекс України : Закон України від 02 груд. 2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 17.01.2024).
51. Попович П.Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання. Тернопіль : Економічна думка, 2019. 242-249 с.
52. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV із змінами і доповненнями від 12.05.2011 р. № 3332-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 12.02.2024).
53. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність [Електронний ресурс]: Закон України від 21.12.2017 р. № 2258–VIII. Дата оновлення: 01.01.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>. (дата звернення: 01.01.2024).
54. Пушкар М.С. Розробка систем обліку : навчальний посібник. Тернопіль : Картбланш, 2021. 198 с.
55. Скрипник М.І. Особливості калькулювання собівартості продукції з використанням «директ-костингу». Міжнародний збірник наукових праць. 2016. Випуск 1(16). С.263-272.

56. Сльозко Т.М. Організація обліку : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 224 с.

57. Сопко В.В. Петрик О.М. Облік витрат і калькулювання собівартості продукції у промисловості : навчальний посібник. Київ : Техніка, 2020. 112 с.

58. Стуков С.А. Система виробничого обліку та контролю : Фінанси та статистика, 2021. 233 с.

59. Столяр Л.Г. Організація внутрішнього контролю. URL: <http://intkonf.org/stolyar-lg-organizatsiyavnutrishnogo-kontrolyu> (дата звернення 15.02.2024 р.)

60. Сук Л.К. Сук П.Л. Бухгалтерський облік : навчальний. Київ: Знання, 2019. 507 с.

61. Турило А.М., Кравчук Ю.Б., Турило А.А. Управління витратами підприємства : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2020. 120 с.

62. Управлінський облік / Є.А. Аткинсон та ін. ; за ред. А.Д. Рахубовського : Вільямс, 2021. 878 с.

63. Чумаченко М., Білоусова І. Дискусійні проблеми обліку витрат і калькулювання собівартості продукції. Бухгалтерський облік і аудит. 2018. №10. С.3.